

Gazeta Transsilvaniei.

Gazeta ese de două ori adecă: Mercurul și Sâmbăta. Foile odată pe septembă, adecă: Sâmbăta. Pretul loru este pe unu anu 10 fl. m. c., pe diumătate anu 5 fl.; iar pentru terri străine 7 fl. pe unu sem. și pe anul întregu 11 fl. m. c. Se prenumera la toate postele imperiale, cum și la toti cunoscătorii nostri DD. corrispondenti. Pentru serie „petitu” se ceru 4 cr. m. c.

Monarchia austriacă.

Officiale.

Nr. 4517. U. A. 1852.

Publicare.

Cu înaltul emis, alăt. c. r. ministeriu de cultă și invățămîntu din 6. Augustu a. c. Nr. 7703 se scrie concursu până la 15. Optovre a. c., pentru recuparea vacantei catedre de invățătoru de matematică elementare și superioare la c. r. institutu politehnicu in Viena, in carea este impreunatū unu salariu de:

Una miile cincă sute florini m. c. cu dreptu d'a nainta la gradele mai vîltele de salariu de 1800 fl. și 2000 fl. si cu bană de cortelu una sătă cinci deci florini m. c.

Competitorii, carii dorescă a recepe acăstă catedră, se îndreptă astăi asterne petițiunile loru, stilizate către înaltul ministeriu c. r. de cultă și invățămîntu și provediute cu adausale cuveninti, celu multă până la susu numita și, la c. r. locoteninția pentru Austria de Josu.

Wien in 21. Augustu 1852.

Dela direcționea c. r. institutu politehnicu.

Urbea mare Iuliu 1852.

Móra Gimnasiului Beiusianu, și casa Gioldi-Gálboriana.

Cunoscutul corespondente Catone censoriu, in Nr. Gazelei 29, 30, 31 a. c. in privintia mórei gimnasiale, a datu unu articolu in dictatu, precum despre o parte forte lingusitoru, asia despre alta parte forte defaimatoru, anche si cu nisquari alte daturi, si cercustari, dela ființa lucrului abatatoru, incurcatu, inse cu total scalciatu, si nefundat, prin quare se judeca a fire pusu colofonu pre móra, si l' face pre Eppu de acum qua Donataru. Pote si sie quest articolu unor Dictatori, si sumutiatori placutu, qui mai multoru le e spre durere, compatimire, si dispreit. Dequi amorea adeverului, pretiurea, si aratarea stimei proprie, quare asemenea pasesc cu viatia, postesc a supune questu articolu unor reflesuni, scose d' in genuina istorie, si reala consistintia a obiectelor, cu quare se stergu aquele spolituri. Sperandu dela onorata redactiune: cumche dache a publicat a quele defaimari, va bine voii a petrece in colonele sale, si aqueste, de si mai pre largu deduse *).

Dice adeche Censoriu: cumche Dominiu eppal, mai de multu a avutu o móra pre riul Holodului, quarea in anul 1823 fă dirimata, pentru che causă dauna in seminaturile Tierénilor vecini; — apoi Eppu Vulcan fă indetoratu a radică alta móra pre partea Dominiului, quarea se insintă la anul 1834, luanu in arenda inspectorul dominal. De unde deduce aquea consequintia; cumche fiindu amendoe a quele mori dominale, niqui quea de acum nu o potu Eppu Vulcan instraină dela Dominiu, si apropiua gimnasiului, pentru a quea literale cessionale nu se potu ratifica, foră indultul imperatescu despre propriarea fundului dela Dominiu, si apropiarea la gimnasiu.

Queasta spunere, si consequintia, — quarea alinătrile ar si fundamental lucrului, — nu numai é contraria spinerei lui in Nr. Gazelei 59 si 93 din anul 1851 qui chiaru falsa, allata de stémetu spre excusarea unuia, si defaimarea executorilor testamentului Vulcanian si a altor corespondenti ai Gazelei, in queasta causa importanta. Que se adevereste din următoarele:

Dominiu eppal Beiusian niqui odineóra a avutu móra propria pe Riul Holodului, qui au avutu nisquari Coloni Vinterenii. Dela a questi, 27 proprietari, a cumparatu eppu Vulcan, in anul 1816, móra aqua, quarea s'a dirimatu la anul 1823, cu 1500 fl. v. si a scrisu sub contractul venditional — emptional, — quare in origine si astadi é in manile nóstre: cumche a quea suma o a depusu sora lui, din pretiul vendutelor vinuri, procreate in viiă cumparata dela Király, in promontoriu oradian. De unde luminatu se vede: cumche a quea móra nu s'a potutu preface in móra dominala, qui a remas móra privata a lui Vulcan, mai dreptu a sorei lui, quarea de ar si statutu pone dopo mórtea ei, o amu si ereditatu noi, si ei.

Dopo que nu preatinsa dauna, quarea eră numai unu pretestu ne dreptu, — qui agitatia, quarea o intreprinsera unii comitatensi, cu unii din Cleru, in contra prebunului Eppu, a dirimatu a quea móra, Vinterenii dedati la móra a própe, acum siliti fiindu a macină mai departe, au rugatu pre Eppu si le faca móra mai a própe, de buna voie, pentru a quelu beneficiu, oferindu nu numai nisquari funduri a loru colonicale, qui si promitendu opere manuale, si jugale. Pre-

cum marturisescu documintele de inspectoru dominal de atunci unul d'intra noi, commissiunei in origine date. Apoi fă restaurata móra quea betreana privata, in altu locu mai comodu, cu spese, computanduse tôte, de 12,000 fl. m. c. Si a queasta é móra cessionata gimnasiului, in fundu colonial, nu alodial.

Queasta natura, si de acolo cessionabilitate a mórei, — asa-quantu de o ar si testatu Eppu nō Nepotiloru sui, seu legatu ori cu, niqui pre caele legii o ar si potutu cuprinde Dominiu, — fă in comun recunoscuta. Altmintre de ar si fostu dominala, si asia instreamabila, cum ar si cutesatu unu consistoriu — quare se supune a sci drepturile, a rugă pre Eppu la o faptă asia ilegală, si invigorousă? Pentru que au fostu deputati din consistoriu Prepositu Radnothy, cu parochu Rusescu Gojdics, la locuțenentele Gálbory, qua si se invoiassa in queasta cessione, de quantu che era convinsu consistoriu, cunca a quea móra, qua privata, pote si testatu Galborenilor, seu a questi potu face queva pretensiune la densa, qua erediti Mamei loru, a quare dreptu de proprietate la móra quea betreana, fă ore cum straformatu si la móra quea noua. Mai pre urma cum ar si potutu canonici Erdélyi qua uomu capitular, reclamă a quea móra, dopo mórtea lui Vulcan, pre partea gimnasiului, ne fiindu anche ratificate literale cessionale?

Mai in ante de ratificarea cessionaleloru, muri cessionantele, si móra o cuprinsa commissariu camerescu pre partea Dominiului, inse asia, qua de se voru ratifică cessionale, si fie a gimnasiului. Atunci o reclamara canonici E. pre partea gimnasiului, iara executorii testamentului pre partea massei Vulcaniane, altmintre aru si fostu tradusi, qua quando nu aru sci, seu nu aru voi a apară drepturile ei. Qui vedindu: cumche ratificarea totu nu vine, si alte edificiuri, si funduri comparate de Vulcan, a lui proprie, se cuprindu pre partea Dominiului, pentru che nu dispusese testamentaliter, seu cessionaliter, despre densele, — s'au declarat pre longa cessionale, fiindu Dominiu ingestratu, in a quoque, si alte secole, in valoru de multe mii fl.

Qua quandu cessionaleloru si fostu ratificate, anche traindu cessionantele, se incepă pertractarea intra commissiunea Lonovichiana, inspectia Dominiului, si directia gimnasiului, despre administratia cessionatei móri, si fie a queasta domestica a gimnasiului, seu si remana pre longa Dominiu, qua a questu si conservesa móra in statu bunu, si din venitul ei, in totu anul, si dee gimnasiului o proportionata quantitate, seu in parata, seu in naturale. Resultatul desbaterei fă, si remana móra longa administratia Dominiului, cu obligare de a dă gimnasiului in totu anul proportionatu quanto a venitului ei. Quarea desbatere decursa si mai indelungu, dopo mórtea Cessiunatelor, intra commissiune, si capitul, respective totu facu a tunci in capitulu canonici Erdélyi, si qua administratorul fundului gimnasiu; a cui proiectu fă datu in scrisu commissiunei: qua remanendu móra longa conservarea, si administreare Dominiului, a questu si fie indetoratu a dă gimnasiului, pre annu, 200 cubule de granu.

Numinde de eppu canonici Erdélyi la anul 1842, nu se sci cum s'a continuat pertractarea questi unei, acum numai intra densul, — quare se repută nu numai activisatu, qui si indetoritu a sustinere, si aparare drepturile dominale, — si intra commissiune, apoi mai inaltele dicasteriuri, fora scirea, si intravenirea capitulu, quare ar si debuita intrebatu, si ascultatu, qua unu disinteresatu apatoriu a fundatiilor Diecesane, si ar si sciutu nimici tôte alegatiile pre partea Dominiului, contrarie cessionei. Atantu s'a sciutu mai tardiu: a) cumche representatia canonici E. quarea proiectase gimnasiului, din venitul mórei, pre annu 200 cubule de granu, dopo que s'a denomitu eppu, a perita d'intra respectivele acte, niqui conceptul, quarel' arătase canoniciului Alexi, si altoru, s'a mai vidiutu, maquare s'a cercutu de commissiune, qua argumentu invincibil, che que a recunoscute de dreptu, si cuviniosu qua canonici, a quea qua eppu, pentru Natiune, de nu in mai mare, maquaru in a quasi mesura, se cuvine a impleni; b) cumche in data s'a inceputu a se procură spre partea Dominiului daturi si documinti, in contra, quellor date prin Inspectorul Gálbory, pre partea cessionei, qua quandu móra nu ar fă fundu privatu colonial, seu a questu anche nu ar si rescumperatu, si proprietarii fundurilor acum anche aru formă pretensiuni, — quare de s'au si qvestigatu nu sunt adeverate, si de s'arū si datu la cercare disinteresata, s'arū si descoperit false; — c) cumche in suma investita in restaurarea mórei, nu debue computate materialele si robolete, quare Dominiu le are in abundantia, qui numai competentia Maiestrilor in parata, adeche 6200 fl. m. c. seu mai numai diumetate, — qua quandu a quele nu aru si fostu proprie a lui Vulcan, quare le potea vinde, seu folosi oricum? — d) cumche indultu imperatescu, pentru espropriarea fundului dominal nu presista, niqui se poate procură, de unde s'a aplicatu principiu: non sibi aedificat, qui in alieno fundo aedificat. Apoi numai respectivele acte aru marturisi, que representatii, si pre que fundamenturi puse, s'au facutu pre partea Dominiului, in contra questi unei accessii la fundatia Vulcaniana? — e) Secretariu eppescu de a tunci —, publice si private a declarat: cumche móra nu se va poté instraină dela Dominiu, si cessionea

*) Ar si de dorit ca se iea capetu odată pertractarea acestei differintia prin diurnal. — Acum, pentru ca se scăpamu de presupus părținirei, o publicamu si aceasta pe responderea tramitatorilor. R.

Vulcaniana nu va subsistă; — se crede dă cumche elu a compus queasta consequintia é cu totul scalcata, ma chiaru inconsequenta, o representatie asia penderosa, si lui sunt cunoscute argumintele tóte spre suruparea cessionalelor; cumche pre longa tóte a queste ale- catii opinionea commissionei a fostu; si remana mória pre longa con- servarea si administrarea Dominiului, si a questu si fie in detoritu a Gimnasiului in totu anul' 500 fl. m. c. — Quarea opiniune apoi in directoratul regescu, unde pota au ajunsu si alte informatii pre partea Dominiului, s'a straformatu in suma mai mica, precum vedem d'in resultatu, adeche 240 fl. m. c.; — g) cumche sub datu 12. Maiu 1848 Nr. 193, veni la capitolul decretul Ministerului de cultu, si al publicei institutii, inscintiatoriu: a fire inviatu eppul E. in rescumpararea mőrei Vinteréne, a depune la capitol, pre partea fundului gimnasial, pre tempul trecutu, si vitoriu, in totu anul 240 fl. m. c. Au nû e a questu datu d'in epoca lui Kossuth? au nû era elu a tunci cu fapta, dictatoru in Ungaria si Transsilvania? cum daro nû se rusină Censoriu a sminti si defaimá pre correspondintele M. M. si pentru questa cer- custare, dicendu que in questu datu s'u inselatu de unu D. C. — h) Capitulu ne multiemitu fiindu cu queasta bacatela, a querutu dela ministeriu actele respective, qua si véda, d'in que fundamentri s'a detiermurita questu objetu cu a tanta scadere, si dauna a gimnasiu- lui? — Quare acte s'a si tramisu capitului in luna Augustu, si d'in sessia capitularea in 7. Sept. s'a cuminecatu cu canonici D. qua ad- ministratoru fundului gimnasial, spre combinare, si opiniune; quare a referatu: cumche fiindu queste acte unilaterale, si forte castrate, nu se pota scote d'in ele fundata opinie. Adeche n'a fostu in ele repre- sentatiile eppului, opiniunele commissionei, si a directoratului, docu- mintele date commissionei de inspectoru Gálbory, si multe altele. A queste le produca Censoriu, dache tóte archivele ei stau deschise. A tunci va esil la lumina: cum'sa luptat Dominiu, in contra gimnasiului, si cu que arme ruginose? A tunci se va sci, dopo cuviintia pretiui generosa oblatiune dopo que a cunoscatu, cumche cessionea Vulca- niana nu se pota cassá de totu. Detoria capitulului ar si fostu: a ursi tramiterea acelor complete, si a refrange a quele que s'a propusu pre partea Dominiului, in contra gimnasiului; inse preste securu intreveni revolutiunea, apoi sciuta e corelatia si dependintia capitulitoru dela eppi. D'in questu decretu anche se cunoisce: a fire ratificata, in thesi, cessionea Vulcaniana, de si in suma nu propor- tionata importantul venit, si a fire recunoscuta mória de privata, si cessionabila, che altmatriile, dopo preatinsul, si de Dominiu ale- gatul principiu: non sibi aedificat etc. Gimnasiului niqui unu fileriu s'ar si asignatu d'in venitul ei. In fine: venitul mőrei e res- cumparata pr'in Dominiu, dela gimnasiu, numai nu dopo importantia lui qui in suma cu multu mai mica, si in decursul a 28 de ani, forá interusuriu.

Inse éco que colofoniu pune Censoriu pre a queasta mória! Pro- voca la unu decretu al consiliului Magiare, totu d'in anul 1848, in- dreptat la supremul director al scoleroru (Fabri), in a quelu intielesu; qua quandu eppu Vulcan nu ar si avutu volnicie a cessionà a quea mória, si se acceptesa oblatiunea eppului E. in 6200 fl. m. c. depu- nenda quote 240 fl. in totu anul. D'in quare deduce a quea conse- quintia: cumche eppu E. se pota reputa qua Donatariu, che de ar si voiuu, ar si potutu nimici de totu cessionea Vulcaniana*). Inse

*) Qua mai chiarn si se cunósea: cum a cutesatu Censoriu a fal- sificá intielesul decretului, pr'in quare i ar placea a face pre eppu E. nou fundatoru? il descriemu a qui pre estensu: Ó cs. k. Felsege, legfelsöbb határozatánál fogva, néhai Vulcán Sámuel, N.-Váradí g. e. püspöknek, a Belényesi tanoda számára tett alapítványát a képen méltosztott leg kegyelmesebb megerősíteni; mi szerent a Belényesi tanodának, néhai Vulcán Sámuel püspök által jogtalanul ajándékozott malom, továbbá is a Belényesi püspöki uradalom tulajdonának nyil- vánittattván, és ennek birtokában meg maradandván, az ennek feláli- tására és felszerelésére fordított tóke, — melly 6200 p. frba alapita- tik meg, — a püspöki uradalmon fekvő teherként tekintesék mind addig, mig ezen ószveg, az Erdélyi Vazul püspök által ajánlott, és a püspöksék elfoglalásától, ha szükség, holtáig számítandó éven- kénti 240 p. ft. adakozásbol, melly ószveg, széküreselés esetében, a kir. kinestár, és a mennyiben akkor sem telnék ki a fentebbi tóke, püspöki utodja által is fizetendő, — teljesen ki nem elégítetik, a mikor is annak kamatjai a Belényesi tanodai szegényebb ifuság kö- zött, az első alapító kegyes szándoka szerent ki osztandok lesznek, az illető püspökség, a birtokában hagyott malom fertartására, továbbá is köteleztettvén.

Déqui: dache cessionalele, seu fundatiunalele eppului Vulcan, — de si cu preatinsa modisicatio — se declara ratificate pr'in Imperatu, si pre insemnata suma, investita in qvestiunata mória, se pune de greutate Dominiului eppal, pene que se va depurá deplinu. Eppu V. si pr'in questu decretu numinduse gratiosu fundatoru in priuntia mőrei, — dopo que eppului E. nu 'ia remasu alta, de quantu indetorire a depune, per partes, in cassa gimnasiului Beiusian, d'in detoria Do- miniului eppal, — que fundantu a mai potutu remanea in capul Censoriului de queva oblatu al eppului E.? de quantu che a projeptat o modalitate a depurarei questei detorii, si esi, si Dominiului eppescu forte favoritore, iara gimnasiului forte daunósa; adeche si nu depuná de o data a quelu capitalu spre fructificare, qui in totu anul numai quote 240 fl. quandu mória importa pre anu 1000 fl. — Daro de ar si muritu, seu ar muri mai in ante de terminul, quare se postesce la inplinirea sumei, quine s'aru mai potéa anche pretinde fundatori? Fundul Viduo-orphanalu, a cui sunt proventurile intercalare si urma- torii lui, quarii asemenea se indetorescu a purta queasta greutate in- pusá Dominiului eppalu. Apoi cum ar si potutu eppu E. face oblatu cu ingreoierea urmatorilor sei, si elu si porte titula de fundatoru? Que s'a procuratu si se dica in decretu: cumche eppu V. pre ne- dreptu a daraitu mória gimnasiului, nu are altu intielesu, de quantu che n'a potutu face pre gimnasiu independinte, si absolutu proprije-

queasta consequintia é cu totul scalcata, ma chiarn inconsequenta, fiindu che d'in a quelu decretu, pr'in quare anche se ratifica cessionea Vulcaniana, — de si nû in deplina proportiune, — pentru a quea se impune Dominiului greutate a depune, per ratas, 6200 fl. si a sus- tene mória in statu bunu, — nû se pricepe alta, de quantu che eppu E. in contra convingerei si projeptarii, quarea o avuse, si o desco- perisa, qua canonici, in representatiile săle, cu nisquari daturi, si documinte, — quare de aru si fostu cuminecate cu capitolul, si alti cunoscotori ai cercutorilor mőrei, le aru si potutu refringe, — s'a luptat in contra cessionalelor Vulcaniale, qui ne potendule de totu nimici, a datu unu projeptu, gimnasiului forte daunatoriu, quare s'u acceptat, unde s'a credintu sinistrelor informari, si adeverata stare a lucrului nû s'u canoscuta. Acum anche de ar ave capitolul curagi, precum are detorintia, ar poté, si ar debui, si poftesca comunicarea intregeleru acte respective, si ar resturna tóte a quele quare s'a pro- pusu pre partea Dominiului, in contra gimnasiului. Apoi de cumva eppu Vulcan n'a avutu volnicie a cessionà mória gimnasiului, precum suna decretul, — si totusi in fapta se ratifica cessionea, — cum a potutu eppu E. a pune greutate pre mória, quarea se pretinde pro- prietatea Dominiului, — si pe Urmatorii lui, de 6200 fl. de nu cumva s'u inspirat, che va traii qua eppu 28 ani? Dache a voiuu eppu bi- nele Gimnasiului, si al Dominiului, qua de o data si se prefaca a quea mória dominala, ar si debuitu si depuna in data suma redemp- tionala, anchai a quea de elu projeptata, seu si si datu contractu despre ea, si si si dispensatu gimnasiului interusuriu ei anual cu 372 fl. ero nu fera usura numai 240 fl. —

(Va urma.)

Політика інтернаціональ де акт.

Сант політикъ національ жадеует по кареа о пъ- зекъ ші о пъл дп лакаре статвріле ші тай вѣртос гъвер- пілле статврілор din тіма дп тімп, din вѣк дп вѣк впеле кътъ алтеле. Ачеаста жадемъ політикъ житрепаціо- наль дп лімба дипломатікъ, еар нс політика націопілор депетиче тра кътъ алта; пентръ къ лімба дипломадіе пълъ актъ аре къвітеле стат ші вадівле tot de вна, фіз апо- тъкар ші о сътъ націопіл цепетиче житр'ян стат.

Дапъ че dedepрът ачестъ есплікъціоне тікъ де чеса че пътим політикъ житрепаціональ, по ліпсім а траце аїчі кътева идеи дапъ впял din жирапале Bienei (Bandepер), каре сокотим къ актъ дапъ че се житропдсе ледеа пресеи теріть а фі чітіте ші вртъріте къ о алъ лакаре амінте, пентръкъ авънд ачеласъ ленеа пайтга огі- лор, афъндесе ші ла вп лок анде пот шті дп зечіт май тълат декът вп провідіаліст, штінд ші де че аѣ а се гине, ворбескъ къ о алъ пречісіоне ші сігуртате. Чел птдін вои ашса кредем ачеаста.

Дапъ че нс пътмай Церманіа, чи ші алте кътева ста- тврі ші попоръ се съвшіасеръ ші тъчеласъ ка тървате дп кърс de 30 ani din касса реформелор релігіосе житр- дсе de Лагер, Калвіо, Цвінглі ш. а. ші житръцішате де о таре парте а Европе, апои дапъ пегодіадівні de 13 аїл житрекърмате tot къ вътъ крънте се жакеі пачев евро- пеъ каре се пътеште чеа Вестфалікъ дп 24. Окт. 1648. Ап ачеаса паче се лъкъ де прінципіз ал політичес житрепаціонеле Толерапца; адикъ коропеле ші гъверніле декретарь ші се легаръ жатре сине, къ де ші нс се пог- жвои впеле къ пъреріле ші фаптеле алтора, тотъш съ се толере, адикъ съ се свфере впеле не алтеле. Де нс с'ар фі пріміт атвчі тъкар ачест прінципіз ал толерапци, по- порълор, оменімеи ъвтречі din Европа нс і'ар фі рътас алт, декът а се tot бате ші ръсбои житре сине, пъль кънд сеъ ар фі къзът амъндое пърділе ръсбоито ре мопре де останите тна диколо алта дикобче, сеъ тна с'ар фі стріпіт къ totъл de не фада пътънівлі. Прінчіпізл толе- рапде і пріміт ші тай търгіз de вой de певоій житръ- цішат аѣ фост чел динтві, каре аѣ скос не статврі din по- літика варваръ а вѣкълі тіжлочів ші аѣ прегътіт вѣкъл ал 18-леа къ ламінеле ші къ рътъчіріле сале. Ачест вѣкъ де- штептъ адикъ дп съпремъл град ідеа лібертъці, decisio дисъ ші кале дефоржълі. Чеі тай тарі професорі аї дрептълі патвреі din вѣкъл ал 17-леа пропвле ші апъра десперата тесъ, къ скопъл оменімеи нс ар фі алтъл, детьтъ: ръсбоізл твѣрор жп контра твѣрор, сеъ къ алте къвітте, къ оменімеа ар фі атът de стрікътъ, дп кътъ пътмай фрика впора de алдії ді дине дп фръд ші

tarin al fundului molari in Dominiu eppescu fera de espropriarea lui dela Dominiu, qui ar si fostu indetoritu gimnasiu, remanendu ca posses- soriu mőrei, si depuna in totu anul, in recognitionem juris, tapsa molara, quă alti proprietari privati ai morileru in a quelu Dominiu.

длгро прівінгъ. Ашea дп пачеа чеа таре ші цепераль дела 1815 се дефінсé Пріо чіпізл солідарітъції дп-
тре патеріліе европене ші таі вжртос дпдре челе чіпі-
патері тарі, Австрія, Британія, Франція, Россія ші Прасія,
каре се дпдатораръ а пъзі ші а пъстра пачеа пентрі сіве
ші пентрі алді; адікъ пачеа впіверсалъ се фъкъ de dormъ
впіверсалъ ші де зп темеі пентрі дрептвіа европені дп
війторів. Din ачест пріпчіпіт таі вртъ, къ тóте тревіле
челе тарі европене дпчепръ а се тратіа пріп ачеле чіпі-
патері тарі, се ют ле зік по гречеште, сіатві Пеп-
тархіе і европене.

Лютеа дпсь штіе, къ дела 1815 дпкоче с'аі дптъм-
плат тогаш скітврі ші кіар ръсвіе твлт, пріп вртаре
къ скопъ de a се пъзі пачеа впіверсалъ престе tot въ
се ажуне не деплін, din кавсь къ тратателе дела 1815
дпкъ фасесеръ tot патілі лвкврі de тъні отепешті ка-
орі каре алтеле. Заа дпсь тогаш зд рътас дптртвіа тóтъ
аса търі, адікъ: солідарітатеа коронелор европене
de a ордіна ші дпппъка орі че інтересе тарі европене tot
пітілі дптртвіа дпделессяа тратателор de паче дела 1815,
евр въ дпсь теорія дрептвіа патріе скбсь дп веќел ал
17-леа de Хето Гродіс de а се вате тоці дп контра та-
твроръ.

Nimіні въ пегъ, къ прекам дптре бтепі партікларі,
ашеа ші дптре статві ші гаверні есістъ ші акті о твл-
діме de півноіелі ші інтересе дпкврчішате, дпсь токта
пентрі ачеаста гаверніле челе тарі дші лвзръ de пріп
чіпіт, въ ка съ дпппълдіась півноіелі, чі таі вжртос
ка съ ле дпппаче престе tot дптртвіа дпделессяа пъчеі din
a. 1815.

De він таі вжртос челе тарі півноіелі? Еле
провін de аколо, къ свот статві, каре се сілеск а пінта
орі че десволтаре а оменімеі ші кавсь ка еле съ фъкъ дп
Европа па елементы пінтьторів; алте статві din ков-
тъ ръзітъндісе не веќітвіа дрептвіа лор історік, се дп
de ачелаши къ тъні къ пічбріе. Кънд спіріле бтепілор се
афль дп лвквраре ші дп тішкаге іррітать, атвпі статві-
ріле пінтьторе се дпчеркъ съ атвчі еле кърта; din коп-
тъ дп тімпврі de обосель ші лвндеzіm апакъ de асвіра
статвіле че дп de дрептвіа історік. Ачеаста скітваре de
роле се веде ші дп впл ші ачелаши стат. Революція din
23 — 24 Февр. 1848 дпсь че рътврі престе ка пъ
дрепт історік (ал каселор ввропъ ші орлеавъ), апоі акті
дпсь о дескордътвіа а таtврор патерілор церріе се ре-
дештептвіа алт севері історік, адікъ ал касеі лві Напо-
леон. Дп Англія партіа Віг а реформътвіорілор політії
ешиод къ тога din modъ пентрі къ tot черпев ші въ таі
фрътъпта, еши дп кавъл тревілор варъші партіа консер-
ватів Торі. Дп Ієрманія се дпчекаръ ші пемді а дп-
ноі маі къ рідіката; чі дпсь дешертеле дпчекркі de врео
doі anі дрептвіа веќіз історік еши по de асвіра ші
дп скітвасе не тоді.

Ашea стъ астъзі політика дптрепадіональ европені. —
Din Kіzетe 26/8. в. Ка дпдрептаре ла корреспон-
динга, „Din Бънат, 25. Маі“ а. к., дп Nr. Газетe 46—47,
авеці ввпътате D. P.! а адавце вртътвіоре: № преоді
ші попорка din Белінді саі оппвс ла дпппълдіореа сгъ-
ріл сколаре; din ковтъ попорка веліндіан, ла сітврінда
D. протопоп, каре дп ресітіп de 12 anі а арътат ка дп-
відътвіорів аічі дп Белінд о лвздавіль хърнічів ші въ зел
деосевіт, се ресольв къ о дпвоіре ввпітъ ші рідікъ саларів
дпвъдътвіореск ла 600 ф. т. к. ші преоділ лві дп
демнаръ ла ачеаста къ тóтъ кълдара. Аша дар дп рзвріка
22 а челеі кор. сер. „Ачі дп сатві Белінді —“ тревзе
чітітъ: Ачі дп сатві Бедінгі, віде атът попорка кът ші
преоділ лвзарь скблела кіар дп стареа de mai nainte, ол-
попъндісе сіатврілор date de a дпппна саларів дпвъдъ-
твіореск, фъръ de каре вічі дпвъдътвіорі харнічі въ вом аве-
лічі о датв. —

Ноі штіт къ патілі пога постъ не поте ажута, de
ачеа вът крдат о. Фъкврт ші вом таі фаче къ патері
дптр'віорі, патілі дакъ чеі рът вър пъвді ла дпппрекърі.
Арате Domnul оповінт, къ поі пріп дптр'віоре п'ам фъквт
всесрічі пъв ші къ блех (тівеке) акооперіте, ші къ акті
по патріт фрътвіса сперандъ din дпппълдіореа стърі дпвъ-
діорілор, ші апоі дп вом лъса се факъ пропагандъ песте
пропагандъ: къ е таі віе а фі дп tot сатві 2 скбле —
до тікълошів — дескът, віде в сатві таре ші потівте,
дбіе власе віе датокміте ші регзлате. — — N. P.

Terra româneascâ si Moldavia.

Бэлквршті, 1. Септ. Дптре впл din Nr. Газетe
Dv. аіді атіс къ лаудъ ші деспре нба регзлате а оштірет
Церріе Ромъвешті; дпсь датврі таі de апроне п'агі дп
пъртъшіт; дечі іателе ачі:

Оштіреа ромъвештъ.

Себ команда шефблі оштірет ажутат de въ штаво-
фідер се компане, адікъ:

I. Чеа регзлатъ.

Coadad Кат

A.	Din въ стат-маіор компас de въ штаво-
фідер, 4 оверофідері, 16 скріторі, 1
аудітор авънд рекомандагі, 1 доктор вете-
рінар, 1 капеланістер ші 37 твзіканді	63
B.	Din треі реіменте de педестріте аlkътвіті
din 6 ваталіоне ші ачеста din 24 компа-
нії, се компане din 9 штавоффідері, 120
оверофідері, 384 сівоффідері, 4416 сол-
дагі, 6 фелчери, 18 скріторі ші 3 преоді	4962
C.	Din въ дізіон de кълъріте дпппърдіте
дп 2 ескадропе, че се компане din 14 овер-
офідері, 36 сівоффідері, 348 солдагі, 2
палв. ші 2 скріторі къ	402 543
D.	De o ватеріе артілеріе педестрітъ ші въ ді-
візіон de кълъреаскъ въ штавоффідер, 6
оверофідері, 22 сівоффідері, 210 солдагі,
5 скріторі ші 2 палванді къ	257 170
E.	De команда помпіерілор компасъ de въ
штавоффідер, 6 оверофідері, 28 сівоффі-
фідері, 542 солдагі къ	377 58
	De o флотіль de 4 васе къ 4 оверофідері,
11 сівоффідері ші 122 солдагі	157 —
	Тоталъ челор регзлаті 6198 771	

II. Чеа перегзлатъ.

Coadad Кат

A.	Din чіпі ваталіоне de грапідіері, ком-
пансъ din 20 компанії педестрітъ къ 7
штавоффідері, 47 оверофідері, 387 ка-
поралі, 7597 копдонаші de рънд дптр
каре 941 ресервъ	7838 —
B.	Дорованді. Жандармеріе къларе фор-
матъ din 17 ескадропе къ 2 штавоффідері,
21 оверофідері, 457 капоралі ші 4197
дорованді	4677 4671

Тоталъ челор перегзлаті

12515 4671

	Еар песте tot се компасъ оштіреа ро-
твроръ | 18715 5442 |
|--|--|------------|

Овсераціе.

A.	Баталіоне грапідіерешті армате ші формате дпсь
сістема педестріті регзлате, се дппптвіа дп dое de
Монте ші треі de Дпппъре. Ачеастъ тілізіе че есте
дпсърчіпать къ паза копдонблі каре дпппвцівръ дара
de тóте пърділе фроптіреі сале, кът ші къ паза ліпіе
санітаре, се алкътвіште din кіар локвіторі сателор
дпсь ліпіа хотарблі ші каре дпппліеск сервідівіл ті-
літар дп треі скітврі, адікъ не фіквре септътжпъ о
а треіа парте din тоталъ пътър ал копдонашілор съ
афль свот армате ла сложь, еар ачеле лалте дбіе пърді
din треі свот ла але сале дпппліескірі пентрі дп
партеші фолос, афөръ de сървъторі ші дпминічі кънд
а въ ексерчідівіл тілітаре. Термівл сервідівіл есте de
чіпі аі, пріп вртаре по фіквре впв се ревртвіа зъ а
чіпчев парте, еар ліпселе дппптвілтвіре дп кърсл
аплві се дпппліеск din пътърла ресервелор.	
B.	Дорованді саі Жандармеріе къларе форматъ din
жпні фікврівіа дістрікт дп парте алеві пріп тажо-
рітатеа сътепілор не въ кърсл de шасе аі, артаді къ
съвіі ші ввпшчі къ ваюаете, сапт форматі дп ескад-
ропе de фікврі дістрікт кътє въ ескадрон. Ачесте
треіе 'ші фак сложь лор не рънд кътє о а треіа
парте не съптътжпъ ка ші копдонаші, ші дппплі-
веск сервідівіл полідіпеск din лъвілтвіл дп дрррі.	

Cronică strâlnă.

Британія таре. London, 1. Септ. Реціва Ві-
торіа докъ фаче кълъторі пріп статвіле сале, еар дп ач-
естъ кълъторі а са ді терце преа віе къ съптатеа. А
сёрп дп 31. Август Реціва сіціс дп Edinburg кълітала Ir-
landie, каре о аштепта докъ din авл трект. Авглі прі-
теск це Domnul оповінт лор фъръ помпъ, адікъ преа сітолв,
дась къ веќітъ кълдарь ші копдіалітате. —

— Челе таі марі дое жврале din тóтъ лятеа, adică „Monitorul“ din Paris și „Times“ din London се лаэръ да чéртъ фóрте серіось ші преа афанд тýстóре. Ап Nr. 25. Септемврие а. к. възврът към „Monitorul“ апъръ пе Л. Бенъпарте дн контра атакбрíлор че і се ръпed din партеа жвралелор енглезе. Акът джесъ ведем ші зп ал доілае ръспас ал лв „Times“, зп ръспас съртиоріз ші деклъторіз, каре към німік ну се таі побе ръспінце, пеитръ къ лоціка енглез. Акът ловеште астъдатъ ка съ ну те таі поді сквала. „Times“ adică дъ пе фадъ тбътъ пеитреа лві L. Бенъпарте, де към ел ешице ла 1842 de пе таре ла Бюлопъ ші се прохіемасе de императ ал Франдеі ші къзссе дн прінсібре de 6 ап, апоі ді джшіръ пъкател де кънд къ алледереве лві de деспіат дп ап. 1848, de преседіоте дп 10. Дек., de кънд ре- стрінсе вогъл ші апоі дп 20. Дек. 1851 еар ді реставръ дн фолосъ съдъ, дпъ че върсъ атът съвіе, декът каре пічі вогъл ну върсасе таі тъл din къді ат трас ла сінеші пеитреа статълі пріп сіла армелор; дп челе din врътъ жвралев енглезе дефайтъ грос ші пе Франдоzi, карі астъді п'яй пічі о опініоне пъвлікъ, ші а кърор консіліарі, деспіаті ші алді атполоиді ар фі tot óтепі тітвіді; — пічі вре а кріде лві Бенъпарте, къмъ ел азі тѣне ну ва порні ръспбів. —

Londop. Съ пе таі аватем din кънд дн кънд дела къмпъл чел сек ал політічей ші ла алте лаэррі таі орак- тіче таі фолосітóре че се джгътпль пела алте падівні, къмъ есте чеа енглезъ. Ап Маншестер, ъст ораш де фабрі- канді, аі кървіа локіторі къ ажторвіl industriei ляминате пріп штіндіе ай ажбис съ рівалісезе дп вогъці ші авоі пріп ачесте ші дп джфліндіа політікъ къ Лорді чеі таі тарі пропріетарі de пътъл, се рідікъ de кърънд къ дълі прівате ші се джатвръ ла 2. Септ. о бібліотікъ пъвлікъ десіюатъ пеитръ твнчіторії чеі серачі, карі свот доріторі а'ші лямин тінтеа ші а'ші джввпътъді inima пріп леттвръ, дар карі din спеселе пропрії п'ші пот адъна пічі одатъ зп асемене ісвор de джвогъціре съфлетесъ. Пеитръ а п- тіа пріді таі віне повіль скоп ал ачесті ашегътъп пъвлікъ, скобът din зпеле къвътърі цілтв къ окласівнаа deckidepeі вібліотечеі de варії върваді ренгтіді, пасацеле ессенціале врътътóре. Сір I. Потлер, преседіотеле, рапортъ деспіре скопъ ші джатемеіереве ачесті вібліотечі тенітъ а проквра ла клаа твнчіторілор ліпсіді de тіжлоче аі di- стріптълі Маншестер джвъцътъ ші о петречере de време фолосітóре. Дпъ Карл de Шафтесбірі, каре дін къвътъ- реа de церемоні, ворві Блівер джтрре алтеле ачесте зи- кънд: „Domnulor, таі дълпъзі джтреваі пе тъл прокоп сітвя копса ал статврілор вітіе, ка съті спвпъ, каре даж- діш е таі таре дп Амеріка. Ші ел дті спвсе спре тареа тіpare a тіа, къ дп зпеле ораше амерікане даждіа пе- тръ ажторві сърачілор ну е таі тікъ декът аічі ла поі дп Аогліа; дар къ дараа чеа таі таре ші чеа таі пі- міртъ есте чеа че съ дъ пеитръ скопърі de крештере ші джвъцътъръ, ші фелъ ачеста де даждіш, zice повіль скоп- ся, п'яй, амеріканіор, ну пі се паре пічі одатъ джповъ- рътъріз, къчі поі крештереа попорвілі o dinem de ваза съкрапеі пістре. Domnulor, крештереа ші edvкъцівнаа, ну се іспръвеште пічі декът къ ешіреа din сколь. Креште- реа, дажъ се джделеце кът треве, аре съ се вртезе дп тóтъ віада; вібліотече дар ну свот алт чеа, декът пі- ште скобе пеитръ ачеіа карі ну таі свот копї, пеитръ та- тірі. Но се побе презіче ка че фел de каше ляминате вор креште свв вітра ачесті пом ал штіндіе челаді пътътат астъзі; дпъ D. ка тімврі аі цеперъцівні пр- сіате ваді фъкът даторіа D. Лъсаці реслітате ла тімп, джкредіоді фінд къмъ D. пе лъогъ гріжіле, дарріле ші съферіпделе овічпзітіе віеді сітвзане аїді рідікат зп Mo- nitor, каре ва джвъда пе жвріе, ва діріце пе върваді ші ва тъпгыя пе вътржні.“ Карл Dikens, ренгтітв зто- ріст, фъкъ скобеі de Маншестер, піште компліменте пілпе de зтор. Гакерей, джтрре алте zice: „Дажъ есте адввр къ кърцілі (пі челе de жоб) ліпштеск, джвеселеск ші тъп- гые пе чітітор, дажъ еле ляминезъ, джтреск ші джсфле- деск, дажъ фак съферівере дарріле ші пе джвадъ кът съ ръвдът дарріле челе тарі, дажъ пе фак съ зімбін, саб- не стóрк о лакрътъ de miil, дажъ продеі дп inima ні- стръ пачеа ші вілавоіодъ: аша съ ну піспвіт ачесте ві- кавътърі пеитмате пічі челі таі сърак фрате ал постр, че съ пе сіліт а джпвртъші de ачестъ фачере de віне

пекостътóре пе тóгъ съблареа. Ед пе ворвеск аі деспіре твнчіторії чеі джвъцаді; че де чеі таі сърачі ші де чеі таі пвдіп джвъцаді; пеисте ачестеа сперв ед къші ва ре- върса віакеввітареа са ачестъ побъ вібліотекъ. Вінъ То- бері таі ворвіръ ші алді. — Аладі есептіл воі чеі че къпіштеді ліпса пістръ, ші де въ дъ тжна сілідівъ а о рідіка!

НОВЪТЪЦІ ДІВЕРСЕ.

Дпъ зпеле фъкътіодърі се вор арпенді дп Фъгъраш дп 25. Септемврие а. к. пріп лічітадівъ обжетеле ераріале din фостаа реітент ал І-ле ромъп пе треі ап.

— Подъ чел таре de пеисте Мърш, ла Арад, деспіре каре се ворві дп Nr. 18 ал Газ. а. к. е пе гътате. Пеисте кътева зіле (чел тъл п'япъ ла 1-а ляпі в.), крідем, къ пассацівіл прісті джсвіл се за ші deckide спре комвла въ- квріл а оръшапілор ші а ціврвіл ачелія; ші аша de тъл аштептата комвікъдівле къ Бълатъ се за реставріл ші далеспі.

— **Дп кап д'оперъ артіфічіосъ.** Дп Англія къ ойтеле Kande фъкъ фъкътіодъдре, къмъ ел къ ажторіл зпілі аппарат се афль дп старе а се преътвла, ка о твсъ, че ствкътвръл късіе къ кап'п жос. Ачеста о ші фъкъ Kande спре тълдътіреа пъвлівлі спектаторів. Дпъ дпъ дп пъвлік джі арътъ дждоіала къмъ ачеста ну о ар піті фаче Kande ші дп алъ локалітате. Артістъл дпъ се оффері къ о побе фаче opі зпде се афль ствкътвръл овъл ші таре десівла за съл побъ діп. И се dede аша дар сала преторіаль; дпъ звіа фъкъ Kande веро къдіва паші къ ка- піл дп жос ші десфъкъдівсе къпівшала zidipii къзъ дп кап шіші рвпъсъ гътвъ. —

Nr. 129 C. II.

Лопштіїпціаре.

Апропіїндівсе фіпеле апвлі Ревнівні Ф. Р. пеитръ ажторіл крештерії фетіделор ромале сераче ші орфане, — амасврат парагр ал 8-ле din статвте — се преътіпціаізъ пріп ачеста тóте тетвреле атівіе але Ревнівні, ад. каре контрівсе пе віацъ тінітвлі апвлі, къмъ дп 9/21. Окт. а. к. се за дініа адънапреа апвлі а Ревнівні аічі дп Брашов, тръпдівсе дпъ къпівшала

zidipii къзъ дп кап шіші рвпъсъ гътвъ. Tot de odатъ свот рогате Опор. Сорорі ші тетвреле атівіе але Ревнівні, ка съ віненоіасъ а гръві къ тръті- тереа тінітвлі de пеисте апвлі; фіндкъ ла фіпеле апвлі се за да о врошврікъ, дп каре се вор петрече пітеле ші чеа че ай контрівіт фіекаре пе апвлі върріпте, прекват ші челе че ай апроміс ші ай джтързіат а трітіе апроміса сътъ, адънгъндівсе ші орфеліпеле ажвтате.

Брашов, 28. Август а. в. 1852.

Марія Ніколаїа т. пр.
Преседіотеа Р. Ф. Р.

Жад. Чет. Nr. 860/1851.

Edikt de амортісъцівне.

Пріп каре ачела, дп а кърві тълъ се афль акът облі- гація лві Петкъ Васілів, фъкътъ дп 30. Дек. 1850 пе ойтеле пропопвілі Братв Байвіл деспіре 1100 ф. валвтлі, ші din каре таі пайте съ деяврасъръ пропопвілі п'япъ ла рествл de 535 ф. 36 кр. валвтлі, се провокът перет- торіе, ка дп терміn de 3 ляпі се пресентете пітвта овлі- гація ла съвскрісвла жадедів ал четъді ші съші легалісезе drрентеле претенсіоні че ле аре ла ачевва, къ атът таі вър- тосъ, къчі дпъ джкредіодіа термівні ачесті пефолосіт, джтаввілареа, че се фъкъ пеитръ сігвріпсіреа претенсіоні фъкътє пе рествл овлігациі ачевва, пе каса лві Петкъ Васілів дп Білтенеі Nr. 215, се за штерце din протоколъл фіндварів.

Брашов, 26. Август 1852.

Жадедівла ч. Брашов въл.

Лодрептаре: Дп Nr. Газетеі 63, пац. 245, серіа 15—16 колоіпа а 2а din Фойлетон, дп лок de Нікол. Кор- кеш шічл. чітеште: Оргісв, зп полов din Галідіа (Фърь парентесъ.) — Дп Nr. 65, пац. 250, ръвріка: „Дела пі- ле твнчілор ансент,“ серіа пепълтітъ, дп лок de Гына чітеште: Быда. — Дп Nr. тр., серіеа влтіме, афэръ de D. Чюоргарів, тоді чеілалці DDai Нечікапі с'аів апроміс ада ші пе тот апвлі, кътвл контрівіт пе а. к. пеитръ фоп- діл Ревнівні.